

[Formanden.]

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændringer i lov for Færøerne om rettens pleje.

7) Første behandling af:

Forslag til lov for Færøerne om udgifterne i strafferetsplejen.

8) Første behandling af:

Forslag til lov om ændringer i lov om politiet på Færøerne.

9) Første behandling af:

Forslag til lov om arrestvæsenets ordning på Færøerne.

Mødet hævet kl. 14³⁵.

47. møde.

Fredag den 31. januar kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om folkebiblioteker.

Valgt blev: *Lysholt Hansen, Kaj Andresen, Hougaard, Frode Jakobsen, Kolbjørn, M. Larsen (Kolding), Lars M. Olsen, Morten Larsen, Alfred Jørgensen, Østergaard, Henry Hansen, Hartling, Krogh, Ladefoged, Gertie Wandel, Hvidberg og Weikop.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov angående vitaminreklame.

Valgt blev: *Th. Mikkelsen, Nina Andersen, Kaj Andresen, Ditlevsen, Andreas Hansen, Mørk, Axel Ivan Pedersen, Baunsgaard, Gudrun Bjørner, Krogh, N. Chr. Christensen, Niels Eriksen, Heilesen, Ladefoged, Poul Claussen, Niels Ravn og Egon Lauritzen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om ændring af lov om renten af udlån mod pant i fast ejendom.

Valgt blev: *Carl Petersen, Holger Eriksen, Hans Knudsen, Kolbjørn, Holger Larsen, K. Axel Nielsen, Chr. Thomsen, Aage Fogh, Niels Andersen, Søren Jensen, Gideon, Ejnar Hansen, Heilesen, Paabøl, Thestrup, Fanger og Adolph Sørensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om fremme af forespørgsel til ministeren for udenrigsøkonomi og økonomiministeren af Per Hækkerup m. fl.

(Forespørgslen findes i tidenden sp. 2318).

Formanden: Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Jeg gør opmærksom på, at det er hensigten, at motiveringen og ministrenes besvarelse af forespørgslen skal finde sted torsdag den 6. februar kl. 19 og den videre forhandling tirsdag den 11. februar kl. 19.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om udlændinges adgang til landet m. v.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1085, fremsættelsen i tidenden sp. 2088).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Victor Gram: Spørgsmålet om friere samfærdsel mellem de nordiske lande har jo gennem henvend en lille halv snes år givet anledning til overvejelser dels i den nordiske parlamentariske komité for friere samfærdsel, dels i Nordisk Råd. Disse drøftelser har allerede bragt resultater i form af administrative lempelser på forskellig måde dels i 1952, da der blev givet adgang for statsborgere i Danmark, Norge, Sverige og Finland til at rejse frit mellem disse nor-

[Victor Gram.]

diske lande, dels ved bestemmelserne i 1954, hvorefter befolkningerne i de samme nordiske lande frit kunne tage ophold i de andre nordiske lande uden at have opholdstilladelse og endvidere kunne tage beskæftigelse uden at skulle have arbejdstilladelse.

Sideløbende med disse administrative lempelser har man drøftet spørgsmålet om en mere udvidet fri samfærdsel mellem de nordiske lande og i denne forbindelse spørgsmålet om ophævelse af den almindelige paskontrol ved de fællesnordiske grænser. Den overenskomst mellem Danmark, Norge, Finland og Sverige herom, som blev undertegnet i 1957, tog sigte på at ophæve paskontrollen også for ikke-nordboere ved de fællesnordiske grænser og overføre den til de nordiske landes ydergrænser. Det er klart, at gennemførelsen af foranstaltninger som dem, overenskomsten tager sigte på, må nødvendiggøre ændringer i den almindelige lovgivning, og for Danmarks vedkommende foreligger der altså her et lovforslag til behandling, som tager sigte på i direkte relation til overenskomsten at skabe de lovgivningsmæssige forudsætninger for denne friere nordiske samfærdsel.

Det er også klart, at ved en sådan overenskomst vil det være nødvendigt at tage ret vidtgående hensyn til de særlige interesser, som hvert enkelt nordisk land måtte have, og det er også kommet til udtryk i det forslag om lovændringer, vi behandler i dag. Jeg personlig kunne have ønsket, at de foranstaltninger, der er stillet forslag om, havde været mindre vidtgående. Det forholdt sig jo, forstår jeg, på den måde, at ganske vist ophæves paskontrollen ved de fællesnordiske grænser, men til gengæld betyder dette, i hvert fald for Danmarks vedkommende, en vis udvidelse af paskontrollen ved ydergrænserne. Her er naturligvis fordele og ulemper at veje op mod hinanden, men med de store fordele, der faktisk er opnået ved denne overenskomst, synes jeg, vi er nået et yderligere betydningsfuldt skridt i retning af friere samfærdsel mellem

de nordiske lande. Jeg forstår, at med hensyn til de kontrolforanstaltninger, som er en konsekvens af overenskomsten, har man ikke kunnet nå videre i denne omgang. Det kan jeg naturligvis beklage, men så ligger der her en opgave, som man kan arbejde videre på i den kommende tid.

Jeg betragter det foreliggende lovforslag som et meget betydningsfuldt fremskridt og skal på mit partis vegne anbefale det til vedtagelse.

Per Federspiel: På mit partis vegne kan jeg sige, at jeg betragter dette forslag som et fremskridt, et fremskridt henimod den ophævelse af paskontrollen ved grænserne, som vel er ønskelig.

Jeg erkender, at lovgivningsmagten her til en vis grad er bundet, idet der jo foreligger en overenskomst mellem de nordiske lande som et resultat af den nordiske parlamentariske komité's forhandlinger. Jeg vil gerne rette det spørgsmål til justitsministeren, om det er hensigten at forelægge denne overenskomst, der jo nævnes i fremsættelsestalen, til ratifikation. Som forholdene ligger nu, da denne overenskomst endnu ikke er ratificeret, kan det høje ting naturligvis ikke føle sig bundet af de enkelte bestemmelser.

Medens vi må betragte ophævelsen af den indbyrdes paskontrol mellem de nordiske lande som et fremskridt, kan man vel rejse det spørgsmål, om ikke de bestemmelser, der nu foreslås indført dels direkte ved loven, dels, så vidt jeg må forstå det, også administrativt, på andre områder betegner et tilbageskridt. Den kontrol, der skal føres med udlændinge, vil på visse områder blive skærpet. Medens udlændinge tidligere kunne indrejse i hvert af de nordiske lande og opholde sig 3 måneder i hvert af landene, begrænser man nu denne adgang, således at udlændinge, der vil opholde sig i de nordiske lande, kun kan være 3 måneder i alt i samtlige nordiske lande. Man forudser her et uhyre indviklet system med ligefrem en kontoføring af de enkelte udlændinge, hvor

[Per Federspiel.]

man skal trække fra i hvert enkelt land de dage, de har opholdt sig i de andre lande.

Man kan vel rejse det spørgsmål, om hele dette apparat i virkeligheden er nødvendigt, på samme måde som man i det hele, også i den parlamentariske komité, har rejst det spørgsmål, om pas overhovedet længere er en nødvendighed, eller om man ikke meget hurtigt skulle stræbe henimod de tilstande, som man har kendt i mere civiliserede tider før den første verdenskrig, hvor folk frit rejste omkring, og hvor der mig bekendt ikke var større usikkerhed med hensyn til overgreb, som fremmede kunne foretage, end tilfældet har været, efter at der er indført disse urimelige dokumenter, man skal rejse rundt med.

En anden ting, som vi må nære betænkelighed ved, er spørgsmålet om rigtigheden af at indføre kontrollkort, indføre en mærkelig form for carnet, som udlændinge skal afgive ved indrejsen her til landet. Efter overenskomsten kunne det se ud, som om det alene drejede sig om udlændinge, der skulle have visum til et af de nordiske lande, men af andre bestemmelser synes det at fremgå, at meningen er, at alle udlændinge, der ikke er nordiske, skal medføre disse kontrollkort. Jeg nærer ingen tvivl om, at det vil være et irritationsmoment ved rejser her til landet, ikke mindst fordi dette kontrollkort skal udfyldes in duplo — det ene er indrejsekort, det andet udrejsekort. Jeg tvivler på, at ret mange af de rejsende, der får disse kort udleveret, har deres kort ved udrejsen; det skal opbevares i passet, men det er en af den slags ting, der bliver væk. Det vil medføre administrative besværligheder. Vi vil gerne i udvalget rejse det spørgsmål, om ikke alle disse administrative besværligheder, der er forudset i loven, kan forenkles ganske overordentlig betydeligt.

Men som sagt, selve grundtanken i lovforslaget, ophævelse af paskontrollen ved de fællesnordiske grænser, må vi hilse med tilfredshed.

Bøgholm: I tiden før første verdenskrig var der ikke mange, der havde set et pas, og endnu færre, der havde hørt om et visum. Man kunne rejse Europa rundt med undtagelse af Rusland uden at have pas. Kun

med hensyn til besøg i Prag var det tilrådt at føre pas med. Der er for mig ingen tvivl om — og her er jeg ganske på linje med det ærede medlem hr. Per Federspiel — at skal der være alvor i tanken om ét europæisk samarbejde — og det er der vel inden for alle demokratiske partier enighed om at der skal — må det også være målet om at søge at nå frem imod sådanne forhold, at man uden besvær kan rejse fra det ene land til det andet. Jeg forstår godt de vanskeligheder, der kan gøre sig gældende, og det er ligetil, at det er vanskeligheder, der må undersøges, før man ophæver pasbestemmelserne i det hele taget, men at dette må være målet, er der for mig ikke nogen som helst tvivl om.

Mit parti kan anbefale tilslutning til det foreliggende lovforslag. Vi kan gøre det, fordi vi mener, at det ud fra et nordisk synspunkt må siges at betegne et fremskridt. Man kan vel også sige, at det er en ganske naturlig følge af de bestemmelser, der blev indført i 1954, og at det derfor i virkeligheden kun er en videreføring af et allerede eksisterende grundlag, der her er tale om. Men hvis man i stedet for et nordisk synspunkt vil anlægge et europæisk, er jeg tilbøjelig til at mene, at der snarere er tale om en restriktiv bestemmelse end om en liberalisering, idet de 3 måneders opholdstilladelse jo nu skal ses i forhold til et meget større område, end tilfældet er under de gældende bestemmelser. Også jeg vil gerne være med til under udvalgsbehandlingen at drøfte dette og undersøge, om der er mulighed for at nå videre frem — om ikke i denne omgang, så i alt fald senere.

Det er vel naturligt, at vi, der har beskæftiget os med det foreliggende lovforslag, har haft vore sydslesvigske landsmænd i tankerne. Jeg havde lejlighed til at fremdrage deres forhold under finanslovdebatten og forstår, at den høje regering ser med overmåde stor velvilje på alt, hvad der kan gøres for at sikre sydslesvigerne opholds- og arbejdstilladelse her i landet. Men jeg vil gerne have bekræftet af den højtærede justitsminister, at når eller hvis der gives sydslesvigere — det er dem, jeg tænker på i denne forbindelse — en opholdstilladelse her i landet på 9 måneder eller 12 måneder eller et andet tidsrum, vil denne opholdstilladelse automatisk gælde for hele

[Bøgholm.]

det nordiske område; jeg taler ikke om arbejdstilladelse, hermed ligger det anderledes, men om opholdstilladelse. Også dette spørgsmål vil vi gerne have lejlighed til at drøfte i udvalget.

Jeg kan på min gruppes vegne tilsige velvilje over for det foreliggende lovforslag.

Lannung: Jeg kan også på mit partis vegne tiltræde det foreliggende lovforslag, og vi gør det med glæde — for mit vedkommende måske fraset de takstforhøjelser, der er tale om; dem havde jeg helst været fri for, men dem kan vi se nærmere på i udvalget. Det samme gælder et par af de detaljer, som det ærede medlem hr. Per Federspiel nævnte. I hovedsagen er vi imidlertid særdeles tilfredse med dette lovforslag, fordi det giver det fornødne grundlag for afskaffelse af al paskontrol ved de mellemnordiske eller fællesnordiske grænser. Hermed gennemføres et nyt og vigtigt led i de nordiske bestræbelser, der er gået ud på lettelse i samkvemmet og indførelse af det fællesnordiske arbejdsmarked, som jo nu er en realitet.

Jeg kan ikke undlade at benytte lejligheden til at hylde den nordiske parlamentariske komité for friere samfærdsel m. m. for det arbejde, den har udført, og som jo bl. a. bærer frugt i den ordning, der i dag her er til første behandling. Den opgave, der vendte ud imod parlamenterne, var den — efter moden overvejelse over for administrationens ofte overdrevne forsigtighed og betænkeligheder over for alle fremskridt på disse områder — på et vist tidspunkt klart at sige til embedsmændene, sige til administrationen: nu er spørgsmålet ikke længere, om disse lettelser trods betænkeligheder skal gennemføres, men ene og alene, hvorledes de bedst kan gennemføres.

Det tjener de nordiske parlamentarikere og ikke mindst primus motor bag disse tanker, Hans Hedtoft, til ære, at vi nu er kommet så vidt, men det forpligter os også, og i denne forbindelse vil jeg gerne fremkomme med en henstilling til den højtærede justitsminister:

Fritagelsen for at vise pas gælder jo efter det foreliggende forslag kun statsborgere fra de 5 nordiske lande. Jeg vil gerne udtale håbet og forventningen om, at den dag,

da en tilsvarende ordning gennemføres for statsborgere fra alle Europarådets medlemslande, ikke er alt for fjern. En række europæiske lande har jo allerede taget visse skridt i denne retning, og når frihandelsområdet med alt, hvad dertil hører, gennemføres, hvad vi jo alle håber og venter snart må ske, vil det komme til at omfatte alle eller de fleste af Europarådets lande foruden Schweiz, og det vil da være særlig naturligt og særlig nærliggende, at vi søger i videst muligt omfang og snarest muligt at imødekomme Europaforsamlingens enstemmige resolutioner og opfordringer med henblik på friere samfærdsel og på lettelse af samkvemmet i det hele. Det er i alle tilfælde naturligt i en tid, hvor det udvidede europæiske samarbejde også gennem OEEC har vundet så stærkt terræn, som tilfældet er.

Det gælder først og fremmest på pasområdet. Vi skulle gerne, som det allerede er strejft her fra talerstolen, inden alt for længe nå lige så vidt, som vi var før første verdenskrig i 1914, da man, som det blev nævnt, frit kunne passere alle europæiske grænser, bortset fra to grænser, nemlig til zarens rige og til Tyrkiet. Det skulle ikke være et alt for revolutionerende ønske, at vi igen søgte at komme så langt, som vi var for alle de mange år siden.

Det gælder imidlertid ikke alene pas, men grænseformaliteter i det hele, herunder også et forhold, som jeg havde lejlighed til at pege på under udenrigsdebatten i torsdags, nemlig lettelser for motortrafikken, hvor der nu er sket det meget store fremskridt, at bl. a. vort skandinaviske naboland Sverige og vor sydlige nabo Tyskland tillader motorkøretøjer uden videre at passere grænserne, idet man har ophævet de hidtil gældende almindelige krav om særlige toldpapirer. Der er jo i Europaforsamlingen meget stor interesse for — og det gælder også for alle partier — at så mange lande som muligt snarest følger disse eksempler, og når jeg går ind på dette spørgsmål her, er det specielt for at bede den højtærede justitsminister om at se på spørgsmålet en ekstra gang og gå ind for, at de danske regeringsrepræsentanter i de ekspertudvalg, der har med behandlingen af de herhenhørende problemer at gøre, stiller sig så velvilligt og så positivt som muligt. Det er som nævnt på den måde, vi er kommet et

[Lannung.]

godt stykke vej i de nordiske bestræbelser, hvortil de europæiske jo er en fuldkommen parallel, der for øvrigt oprindeligt skyldes skandinavisk initiativ, skandinavisk inspiration, ikke mindst svensk, men også norsk og dansk, hvad der forpligter os alle. Også derfor skulle vi gerne stille os så positivt som muligt fra skandinavisk side over for de nu fremkomne europæiske bestræbelser på samme linje og helst, når vi møder overdreven betænkelighed og forsigtighed hos administrationen, sige det samme, som vi sagde, da det drejede sig om de nordiske forhold.

Jeg forstår, at justitsministeriet ønsker at indhøste erfaringer med hensyn til den nordiske nyordning om fritagelse for at vise pas ved Nordens indre grænser, før man går videre, og her må handles i føling med de andre nordiske lande. Det sidste følger vel i øvrigt naturligt af hele sammenhængen. Men for så vidt angår nyordningen med lettelser for motortrafikken, da gør det samme forhold sig jo ikke gældende; her kan man godt allerede nu tage skridt til yderligere forenkling, og det så meget mere, da som nævnt ingen ringere end Sverige allerede har vist os vejen og det andet naboland, Tyskland, har fulgt eksemplet.

Hermed skal jeg anbefale lovforslaget.

Helge Madsen: Den nordiske overenskomst er nogle gange i dag blevet fremhævet, og ordet „nordisk“ kalder jo umiddelbart på sympatiske følelser. Det svarer omtrent til, når man i forbindelse med et eller andet spørgsmål nævner ordet „videnskaben“; så dæmpes kritikken. Alligevel er der grund til at se nøgternt på lovforslaget, vurdere, hvad vi vinder, og hvad vi her i landet eventuelt måtte tabe ved dets gennemførelse.

For det første skaber vi herved et nyt område for snævert nordisk samarbejde, og det er naturligvis et stort plus. Det betyder en lettelse for paskontrollen ved de fællesnordiske grænser. Men paskontrollen synes dog ikke helt at forsvinde, og loven vil jo medføre et øget arbejde med paskontrol ved vore ydre grænser, ved Kruså, i vore havne og lufthavne. Da vi i komiteen for friere samfærdsel i Norden i 1952 drøftede dette spørgsmål, var man nogenlunde enig

i den betragtning, at paskontrollen efterhånden havde udviklet sig til en slags afstempling. Der var i virkeligheden ikke tale om nogen kontrol, der var kun tale om et arbejde med at stemple alle disse pas; og at dette skulle have nogen reel værdi som kontrol, stillede man sig meget skeptisk over for. Jeg er derfor enig med det ærede medlem hr. Bøgholm i det urimelige i hele passystemets opretholdelse.

På det ene område, ved vore ydre grænser, får vi altså et større arbejde med paskontrollen, medens der ved vore fællesnordiske grænser vil blive mindre arbejde. Hvorledes nu størrelsesordenen er for antallet af indrejser over de forskellige grænser, kan vi vel få oplyst, men den øgede kontrol ved vore ydre grænser må jo betyde øgede udgifter for Danmark. Allerede i 1952 drøftede man i komiteen en flytning af pasgrænserne til Nordens ydre grænser, og man talte om en udligning af de udgifter, som man dengang regnede med navnlig ville falde på Danmark og Finland, medens man mente, at Sverige og Norge ville få færre udenlandske indreisende til Norden. Det var altså spørgsmålet om økonomien.

Der er imidlertid et andet spørgsmål, som også er blevet berørt af nogle af de foregående ordførere, selv om det var med en lidt anden nuance, og det er dette: betyder denne nordiske overenskomst, at vor bevægelsesfrihed med hensyn til afskaffelse af pastvangen over for ikke-nordiske lande bliver mindre? For i så tilfælde er det et minus i regnskabet. Jeg tænker i denne forbindelse på, at der for nogen tid siden var bestræbelser fremme for at slette pastvangen i større dele af Europa, og da fik jeg indtryk af, at man fra dansk side var afvisende eller i hvert fald nølende. Jeg vil altså gerne spørge den højtærede minister, om denne vor passivitet over for disse planer havde forbindelse med forpligtelserne over for Norden. Vi vil gerne være med til denne yderligere frigørelse af samfærdslen i Norden, men vi er ikke tilfredse med, at den eventuelt skal købes med fortsat afspærring udadtil. Den samme betragtning gælder også den nordiske toldunion, som vi jo snart skal behandle.

Der er nogle enkelte punkter, hvis behandling jeg synes naturligt hører hjemme i udvalget, men jeg vil dog alligevel her lige

[Helge Madsen.]

nævne kontrollkortene, som det ærede medlem hr. Per Federspiel også var inde på. Så vidt jeg kan se, står der ikke noget om dem i lovforslaget, men netop derfor vil der vel være grund til at tage sagen op.

Jeg vil også nævne spørgsmålet om opholdstilladelsen. Der står i lovforslaget, at når en udlænding har opnået opholdstilladelse i Finland, Norge eller Sverige, kan vedkommende inden for denne tilladelses gyldighedstid opholde sig i Danmark uden særlig tilladelse i indtil 3 måneder. Jeg synes dog, at det var taltalende, om man kunne nå dertil — men det er måske for stort et skridt; jeg er klar over, at det går småt — at når der bliver givet opholdstilladelse i ét nordisk land, burde den gælde dem alle sammen.

Det forekommer mig, at nogle af paragrafferne bliver af en urimelig længde, når nu disse ændringer skal indarbejdes i selve loven, og det er mit indtryk, at nogle af stykkerne i høj grad bliver gentagelser. Jeg ville gerne, at vi i udvalget skulle se på, om det ikke kunne gøres noget simplere i den endelige lov.

Ud over de ændringer, der er betinget af den nordiske overenskomst, er der et par ændringer mere, nemlig med hensyn til sømændene og lejrpladserne. Der er i begge tilfælde tale om skærper, og jeg vil gerne i udvalget have at vide, om det er nødvendigt med disse skærper. Det er efter min mening ikke den vej, vi skal på dette område.

Endelig giver bemærkningerne til lovforslagets § 2 om tidspunktet for lovens ikrafttræden mig anledning til at spørge, hvor mange ratifikationsdokumenter der nu foreligger. Jeg fik af det ærede medlem hr. Per Federspiels tale indtryk af, at Danmark ikke har ratificeret. Er der overhovedet nogen, der har ratificeret endnu?

Jeg tilsiger vor velvillige medvirken til lovforslagets gennemførelse. Med hensyn til overenskomsten, som det ærede medlem hr. Per Federspiel var betænkelig ved, vil jeg sige, at der dog er ét gode ved den: at den kan opsiges med 6 måneders varsel.

Aksel Larsen: De foregående ordførere sagde så mange smukke og velvalgte ord til

begrundelse af hovedsagen i det lovforslag, vi her behandler, at jeg kan nøjes med på mit partis vegne at sige, at vi stiller os velvilligt til forslaget og vil være med til at gennemføre det, selv om vi naturligvis godt kan se, at der er en hel del detaljer, der er grund til at overveje nærmere. De fleste af disse skal jeg lade ligge, da andre ærede ordførere har talt om dem.

Jeg vil kun have lov at sige, at det forekommer mig, at man bliver nødt til, hvis den foreslåede § 2 i loven skal efterleves, enten at forøge politistyrken ganske betydeligt eller at søge overintelligente mennesker ansat i politistyrken, idet man forlanger, at politiet ved grænseovergangsstederne skal afvise en udlænding, der ikke er finsk, norsk eller svensk statsborger, og som „må antages“ — hvordan i alverden skal politiet vide, hvad der kan antages? — at ville rejse videre til Finland, Norge eller Sverige. De skal afvise ham, når han ikke opfylder de i vedkommende land gældende bestemmelser med hensyn til rejselegitimation og visering. De skal afvise ham, når det „må antages“, at han ikke har de til sit underhold i det pågældende land og til sin hjemrejse fornødne midler. De skal afvise ham, når det „må antages“, at han agter at tage arbejde, fast ophold eller ophold af længere, ubestemt varighed i det pågældende land uden i forvejen at have indhentet den dertil fornødne tilladelse. De skal afvise ham, når det „må antages“, at han helt eller delvis vil ernære sig ved tyveri eller på anden ulovlig måde i Norge, Sverige eller Finland. Jeg ved ikke, hvorledes politiet kan vide noget om det, når han rejser ind ved Kruså, men det kan være, at man kan finde politifolk, der er så begavede. Han skal afvises, når det „må antages“, at han vil indrejse for at rejse til Sverige, Norge eller Finland for at begå en eller anden forbrydelse i det pågældende land.

Ja, alle disse antagelser, som man forlanger at politiet skal skønne over, kan måske være rimeligt begrundede, men jeg tillader mig at have mine tvivl om, at politiet, uanset sin mandskabsstyrke, vil være i stand til at leve op til de meget store fordringer, der her stilles til det. Det betyder naturligvis ikke, at vi har noget imod, at det kommer til at stå i loven, og

[Aksel Larsen.]

vi har ikke noget imod, at man bestræber sig for at leve op til disse krav, men vi vil kun sige, at det er meget store krav.

I øvrigt kan jeg tilsige vor medvirken til lovforslagets gennemførelse.

A. Lyng: I maj 1952 vedtog rigsdagen en lov om udlændinges adgang til landet, og i slutningsparagraffen står der:

„Denne lov gælder også for Grønland, dog, for så vidt angår §§ 16-19, med de begrænsninger og ændringer, der følger af de særlige for Grønland gældende love.“

Samme år forelagdes loven i det grønlandske landsråd, men drøftelsen herom blev udskudt, til materialet om de nye danske regler kunne forelægges i landsrådet. Men senere har sagen — så vidt mig bekendt — ikke været fremme. Og nu har vi altså en lov, der er trådt i kraft den 1. januar 1953, og som også gælder for Grønland, men som vi deroppe ikke kender. Jeg vil derfor foreslå, at man nu benytter behandlingen af det foreliggende lovforslag til at tage spørgsmålet op, og at sagen oversendes til det grønlandske landsråd til eventuel tilpasning dér, og at man især drøfter de eventuelle ændringer i §§ 16-19, således som loven af 1952 efter min mening forudsætter.

Jeg benytter endvidere lejligheden til mere generelt at sige, at de love, der vedtages i folketinget med den klausul, at de også skal gælde for Grønland med de ændringer, som lokale forhold i Grønland gør nødvendige, bør oversendes så tidligt som muligt til det grønlandske landsråd, således som det også forudsættes i § 7 i loven om landsrådet.

Jeg vil endvidere finde det ønskeligt, hvis ændringsforslag, som stilles af ministeriet og det grønlandske landsråd, også forelægges folketinget. Hidtil har man gjort det udelukkende vedrørende de specielle love, der kun skal gælde for Grønland, men jeg tror, at det ville være mest betryggende, om det samme blev gjort, for så vidt angår ændringsforslag til danske love, der tilpasses grønlandske forhold.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg takker for den stort set velvillige tilslutning, det fremsatte lovforslag har fået.

De ærede medlemmer hr. Victor Gram

og hr. Per Federspiel gjorde nogle bemærkninger om kontrollkortene. Om dette spørgsmål vil jeg sige, at det er jo rigtigt, at disse kontrollkort vil medføre en hel del besvær, og de vil vel navnlig gøre det i Danmark, fordi det må antages, at de fleste til Norden indrejsende udlændinge passerer over dansk område. Men for det første vil jeg henvise til, at det, der foreligger her, jo er resultatet af en internordisk forhandling, og dernæst vil jeg dog gerne give udtryk for nogen optimisme, idet jeg vil sige det på den måde, at vi har lov til at afvente de erfaringer, ordningen giver os, og jeg har da håb om, at disse erfaringer kan føre til, at vi inden for en overskuelig tid kan overveje en lempelse af reglerne. Jeg erkender dog, at reglerne, som de i øjeblikket er formuleret i overenskomsten, virker meget drastiske.

Det ærede medlem hr. Per Federspiel spurgte, om overenskomsten skal ratificeres, og dertil kan jeg svare, at det skal den, som det jo også fremgår af dens tekst. Det ærede medlem hr. Helge Madsen spurgte, om den var ratificeret af nogen, og dertil vil jeg svare, at det er den ikke. Forslag til ratifikation vil blive fremsat herhjemme, når dette lovforslag er gennemført og vejen for ratifikationen altså er banet, men ratifikation har ikke fundet sted i noget land. Forholdet er det, at de ændringer, der skal foretages for at ratificere overenskomsten i Norge, kan gennemføres ad administrativ vej, og det er man i gang med, medens der i hvert fald i Sverige og Danmark forudsættes lovændringer; det er vi altså her i gang med, og svenskerne står vistnok umiddelbart for at fremsætte et lovforslag derom. Jeg kan ikke sige, at jeg i øjeblikket ved, hvorledes forholdet er i Finland, men da jeg i de første dage af næste uge skal til nordisk justitsministtermøde, skal jeg få oplysninger om sagen, således at vi i et udvalgs møde kan blive helt klar over, hvorledes situationen er. Jeg tror nok, resultatet bliver, at vi tilstræber, at denne lovgivning træder i kraft den 1. maj, for at man kan få samtidig ikrafttræden i samtlige nordiske lande.

Det ærede medlem hr. Per Federspiel pegede på noget, som jeg forstod at det ærede medlem var en lille smule utilfreds med, nemlig at nyordningen for ikke-nord-

[Justitsministeren.]

boer betyder, at de herefter kun må opholde sig 3 måneder i alt i de nordiske lande, medens de tidligere havde chance for at opholde sig 3 måneder her i landet, 3 måneder i et andet nordisk land o. s. v. Det er rigtigt, det er konsekvensen af et fællesnordisk pasområde.

De ærede medlemmer hr. Per Federspiel, hr. Bøgholm, hr. Lannung og hr. Helge Madsen var inde på ønskeligheden af at få afskaffet pas overhovedet ved rejser ind for Europa. Dertil vil jeg gerne sige, at det er mit indtryk, at tiden vel knap er inde dertil endnu. Vi har drøftet spørgsmålet justits- og indenrigsministrene imellem i de nordiske lande, da vi fik en henstilling fra Europarådet, og vi blev enige om at udskyde sagen for at få lejlighed til at indhente de erfaringer, det nordiske pasområde kunne give os, således som også det ærede medlem hr. Lannung påpegede. Jeg vil dog gerne gøre den kætterske bemærkning, at jeg ikke har den samme uvilje mod pas som så mange ærede medlemmer. Når passet nu er så billigt, som det er, og har så lang en gyldighedsperiode, som tilfældet er, synes jeg ikke, det frembyder så mange ulemper, og et pas er jo i sig selv et, skal vi sige ganske rart legitimationsdokument at have under ophold i udlandet. Jeg er dog klar over, at udviklingen må gå i retning af en tilbagevenden til den tilstand, som rådede før den første verdenskrig, så rejseforholdene bliver fri på samme måde som dengang.

Til det ærede medlem hr. Lannung vil jeg sige, at jeg — og det gælder i øvrigt hele regeringen — er enig i de principielle synspunkter, det ærede medlem har anlagt over for de europæiske bestræbelser for et friere rejsesamkvem, og jeg vil være opmærksom på det spørgsmål, det ærede medlem nævnte om en forenkling af bestemmelserne for motortrafik, således som det er gennemført nu i Vesttyskland og i Sverige.

Der var en enkelt af det ærede medlem hr. Helge Madsens bemærkninger, som jeg ikke blev ganske klar over indholdet af. Det ærede medlem mente at kunne drage den slutning, at denne ordning ville medføre større udgifter til paskontrol i Danmark og måske også i Finland, men ringere udgifter i Norge og Sverige. Jeg ved ikke, om det

ærede medlem gjorde sig forestillinger om, at vi skulle afkræve nordmændene og svenskerne et bidrag til vort pasvæsen. Det finder jeg ligger uden for mulighedernes grænse, men det var måske heller ikke det, det ærede medlem mente.

Det ærede medlem pegede på muligheden af at simplificere lovtæksten, navnlig lovens § 2, og det kan vi naturligvis se på i udvalget. Personlig tror jeg ikke på, at der er mulighed derfor, for lovens § 2 omhandler jo ikke alene afvisning af udlændinge, der vil indrejse i Danmark, men også afvisning af udlændinge, der indrejser i det øvrige Norden, så der må nødvendigvis blive en forskel i bestemmelserne. Hvis det er muligt at simplificere lovtæksten, er det klart, at vi kan forhandle derom. Også problemerne vedrørende lovens §§ 11 og 12 er jeg særdeles villig til at drøfte i udvalget med det ærede medlem.

Det ærede medlem hr. Helge Madsen sluttede med at tilsige velvilligt medarbejde, og det var jeg glad for, men jeg syntes velviljen forundstede lidt, da det ærede medlem sluttede med at sige: vi kan da blive af med overenskomsten på 6 måneder.

Det ærede medlem hr. Aksel Larsen var også velvillig, men mente, at lovens § 2 ikke lod sig praktisere, og harcellerede over de mange gentagelser af vendingen „når det må antages“. Dertil er at sige, at denne vending har vi i forvejen i loven, hvor det drejer sig om paskontrol ved indrejse her til landet. Om vi kan finde en anden vending, som ikke støder det ærede medlem så meget, er naturligvis en overvejelse værd, men jeg tror ikke, vi kan det, og jeg synes i og for sig også, det er den rigtigste, man i den givne situation kan få. Administrationen af § 2 kræver ikke overmennesker, og der ligger i vendingen, at der skal være en rimelig begrundelse for at afvise en person.

Jeg takker for den velvilje, der stort set er vist over for lovforslaget.

Ministeren for Grønland (Lindberg): I anledning af det ærede medlem hr. A. Lynges bemærkninger vil jeg gerne sige, at ministeriet for Grønland har fået dette forslag til lov om ændringer i lov om udlændinges adgang til landet m. v. forelagt af justitsministeriet med anmodning om en udtalelse,

[Ministeren for Grønland.]

og vi har svaret, at vi ikke har fundet anledning til at fremkomme med bemærkninger til det forelagte udkast.

Det her under sagens behandling i ministeriet for Grønland ikke været under overvejelse at høre landsrådet. Efter landsrådslovens § 7 skal alle regeringsforslag til lov indeholdende bestemmelser, der udelukkende vedrører Grønland, forelægges landsrådet til betænkning, inden de forelægges folketinget. Endvidere skal alle administrative regler, der har særlig betydning for det grønlandske samfund, forelægges landsrådet til betænkning, inden de sættes i kraft i Grønland. Endelig vil landsrådets betænkning så vidt muligt være at indhente over andre sager, der må antages at være af betydning for Grønlands velfærd. Det lovforslag, der her er til behandling, er imidlertid udelukkende en konsekvens af overenskomsten mellem de nordiske lande om ophævelse af paskontrollen ved de fællesnordiske grænser. Det indeholder ikke bestemmelser, der udelukkende vedrører Grønland. Det har ikke særlig betydning for det grønlandske samfund og kan vist heller ikke antages at være af betydning for Grønlands velfærd.

Loven om udlændinges adgang til landet skal som hidtil omfatte hele det danske rige. At der findes en enkelt sætning i den, der regulerer forholdet mellem den danske og den grønlandske retsplejeordning, kan ikke i sig selv medføre, at det foreliggende lovforslag skulle til behandling i landsrådet. Det er vel i øvrigt et spørgsmål, om den pågældende sætning i den gældende lovs § 22 overhovedet havde været nødvendig. Jeg må endelig gøre opmærksom på, at landsrådsloven er af 1950, og der er siden sket det, at Grønland er blevet repræsenteret i det høje ting med 2 medlemmer. Det må dog vel betyde noget ved fortolkningen af landsrådslovens § 7. Jeg tilføjer straks, at jeg ikke har planer om ændring af denne bestemmelse.

Når det ærede medlem mener, at love, hvori det bestemmes, at der ved ikrafttrædelsen i Grønland ved kongelig anordning kan foretages sådanne ændringer, som lokale forhold tilsiger, skulle behandles i landsrådet, forinden lovforslag fremsættes i

folketinget, kan jeg kun sige, at jeg er uenig med det ærede medlem heri. Det må være de ærede medlemmer fra Grønlands opgave her i tinget at deltage i behandlingen af selve lovforslagene. Noget helt andet er, at den kongelige anordning, hvorved sådanne love sættes i kraft i Grønland, naturligvis i overensstemmelse med principperne i landsrådslovens § 7 vil blive forelagt landsrådet inden gennemførelsen i Grønland.

Helge Madsen: Jeg vil til den højtærede justitsminister sige, at når jeg nævnte de øgede udgifter ved paskontrollen ved Kruså, var det, fordi det var et spørgsmål, der dengang blev drøftet i komiteen for friere samfærd, og man dér overvejede, om man, når der nu blev gennemført denne fællesnordiske paskontrol ved ydergrænserne, skulle placere norske og svenske paskontrollører dernede, eller om der skulle finde en økonomisk udligning sted med Danmark.

A. Lyng: Jeg vil hævde, at alle love, i hvilke der udtrykkeligt står, at de også gælder for Grønland, burde kendes i Grønland, selv om de måske ikke anses for at have særlig betydning for det grønlandske samfund. Det danske rige er jo tosproget; der tales både dansk og grønlandsk, og endnu er der meget få grønlandere, der kan læse dansk. Jeg vil derfor fremføre det ønske, at alle love, hvori der står, at de også gælder for Grønland, fremtidig bekendtgøres også på grønlandsk, og at dette også sker med denne lov.

Lannung: Jeg vil gerne takke den højtærede justitsminister for hans udtalelser rettet til mig og specielt for tilsagnet om, at ministeren vil interessere sig for spørgsmålet om yderligere lettelse med hensyn til motortrafikken efter svensk og tysk forbillede. Det vil vække stor taknemlighed og interesse hos medlemmer af Europarådet.

Hvad angår spørgsmålet om pasfrihed og den højtærede justitsministers relative kærlighed til bevarelsen af pastvangen, må jeg måske have lov til at sige, at pas er, så vidt jeg forstår, ifølge de almindelige europæiske erfaringer meget lidt værd i de forhold, hvor det skulle betyde noget i retning af garanti, thi for lovovertrædere er det erfarings-

[Lannung.]

mæssigt særdeles let her at komme udenom; heri skulle der altså ikke ligge nogen hindring for at ophæve pastvangen.

Bøgholm: Den højtærede justitsminister undlod at besvare det spørgsmål, jeg stillede til ham om sydslesvigernes stilling. Hvis der bliver givet opholdstilladelse til en dansksindet sydslesviger på f. eks. 9 eller 12 måneder, vil denne tilladelse så gælde hele det nordiske pasområde? Jeg kan forstå, hvis den højtærede justitsminister ønsker at behandle dette spørgsmål i en større sammenhæng, og i så fald skal jeg ikke presse på for at få et svar. Vi ønsker blot at fremhæve, at vi vil tage spørgsmålet op i udvalget.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg beklager meget, at jeg glemte at besvare det ærede medlem hr. Bøgholms spørgsmål. Til problemet er der taget direkte stilling i overenskomstens § 5, og det kan vi ikke på egen hånd ændre, hvorfor mit svar bliver negativt under henvisning til denne § 5.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Lannung i, at forbrydere kan forfalske pas. Jeg gjorde mig heller ikke til talsmand for bevarelsen af pastvang, men gav kun udtryk for, at jeg personligt synes, at passet er et hyggeligt legitimationsdokument, når jeg er i udlandet.

Ministeren for Grønland (Lindberg): Det ærede medlem hr. A. Lyng mente, det burde være sådan, at love, der omfattede Grønland, også blev kendt i Grønland. Det er jeg enig med det ærede medlem i, men der er en afgørende forskel på, om lovene bliver kendt i Grønland, og spørgsmålet om, hvorvidt de bør forelægges landsrådet. Jeg forstod, at det i første omgang var det, det ærede medlem ønskede.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Victor Gram: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov for Færøerne om rettens pleje.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1053, fremsættelsen i tidenden sp. 2090).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de tre følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Første behandling af forslag til lov for Færøerne om udgifterne i strafferetsplejen.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1047, fremsættelsen i tidenden sp. 2090).

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om politiet på Færøerne.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1075, fremsættelsen i tidenden sp. 2090).

Første behandling af forslag til lov om arrestvæsenets ordning på Færøerne.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1081, fremsættelsen i tidenden sp. 2090).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Dupont: På den socialdemokratiske gruppes vegne kan jeg anbefale de foreliggende lovforslag, idet jeg samtidig udtrykker en tak til den højtærede justitsminister for, at forslagene holder sig så nøje til de retningslinjer, der blev givet af det af justitsministeriet nedsatte udvalg. Det er ligeledes glædeligt, at det færøske lagting med stort flertal er gået ind for disse forslag.

De væsentligste ændringer i lovforslaget vedrørende rettens pleje på Færøerne er,